

D O M

afsagt den 19. januar 2006 af Vestre Landsrets 1. afdeling
(dommerne Eskild Jensen, Dorte Jensen og Martin Møller-Heuer
(kst.)) i 1. instanssag
V.L. B-0680-05

S
(selv)

mod

Patientskadeankenævnet

(Kammeradvokaten ved advokat Benedicte Galbo ved advokatfuld-
mægtig Anne Fode, København).

Påstande:

Sagsøgeren, S har under denne sag,
der er anlagt den 21. marts 2005, nedlagt påstand om, at sag-
søgte, Patientskadeankenævnet, skal anerkende, at hun er be-
rettiget til erstatning efter patientforsikringsloven eller i
hvert fald anerkende, at hun har været fysisk skadet af de
behandlinger, som hun i perioden 1989 - 2000 har gennemgået
på H

Patientskadeankenævnet har påstået frifindelse.

Sagens omstændigheder:

S har oplyst, at hun fra 1989 - 1999
har været indlagt 33 gange i samlet 1.469 dage på H

Hun er under og mellem indlæggelserne blevet behandlet med antipsykotisk medicin, bl.a. Dogmatil, Cisordinol, Trilafon, Leponex og Fluanxol.

Af et skema fra Lokalpsykiatri Syd fremgår, at S
vægt i perioden fra den 17. september 1993 til
den 9. februar 1994 er steget fra 110 kg til 120 kg.

I journaludskriften fra H fremgår, at S
ved neurologisk tilsyn den 8. februar
1996 bl.a. klagede over, at hun var usikker på benene, at det
snurrede i benene, og at hun havde dobbeltsyn med horisontale
forskudte billeder. Speciallægen konkluderede, at hun først
og fremmest fremtrådte parkinsonistisk, og at en del af hen-
des gener nok skyldtes dette.

Af statusbedømmelse på grundlag af patientjournal m.v. udar-
bejdet af afdelingslæge AL H
is, den 25. september 1998 fremgår følgende:

"43 årig aleneboende fraskilt førtidspensionist,
kendt fra talrige indl. på Psykiatrisk Hospital
gennem de sidste 10 år under diagnosen paranoid
skizofreni.

Aktuelt indlagt for 27. gang. Tilkendt mellemste
førtidspension i 1995. Pt. har siden været langva-
rigt indlagt på såvel distriktsafdeling som rehabi-
literingsafdeling, kun afbrudt af korte ferier hos
tidligere æf. på Læsø. Det sidste 1½ år har pt. væ-
ret udskrevet i korte perioder af max. uger til få
måneder, før genindlæggelse har været nødvendig. På
trods af relevant medicinsk behandling er pt. stort
set vedvarende psykotisk med blomstrende tidvist
floride psykotiske symptomer med såvel vrangfore-
stillinger som hallucinationer. Pt. har kun begræn-
set sygdomserkendelse, og blandt de nære pårørende
skønnes også manglende forståelse for pt.s svære
sindslidelse. I pt.s bedre perioder magter hun at
følge enkelte kurser på Lilleskolen for Voksne, med
samtidig med en relativ bedring af tilstanden pau-

serer pt. ofte med den nødvendige medicinske behandling medførende recidiv i de svære psykotiske symptomer.

...

Pt. har en svær, kronisk, invaliderende sindslidelse af typen paranoid skizofreni. Der skønnes ikke fremover at ske væsentlige ændring i tilstanden, og pt. har ingen rest-erhvervsevne."

Den 24. august 2003 underskrev

S

an-

meldelse efter lov om patientforsikring. Det fremgår af anmeldelsen, at skaden er sket på

H

3,

Afsnit C, afdeling 6, i perioden januar 1989 til maj 2000.

Hun har i anmeldelsen oplyst, at hun søger erstatning for følgende skade:

"At man på

H

i 12 år

1. Så og behandlede et forkert problem.
2. Vedblev at give en behandling, som ingen effekt havde.

Hvorved min psykiske tilstand blev væsentlig forværret.

Til stor skade for mig selv og ikke mindst mine 4 børn gik jeg fra at være en rimelig fungerende person med et psykisk problem (på dette tidspunkt læste jeg medicin) til at være utrolig dårlig fungerende (i 1995 fik jeg førtidspension, i 1996 skønnede man at jeg ikke længere kunne tage vare på mine 2 yngste børn).

Efter at være ophørt med behandlingen fungerer jeg efterhånden igen rimeligt godt. (dog stadig med mit egentlige psykiske problem."

I et bilag til anmeldelsen har

S

ud-

dybet dette således:

"I 1973 startede jeg med at få nattelige mareridt, i 1974 overgik det til mest at være synshallusioner, senere omkring 1998 gik det over til mere og mere at være flash-backs.

Alle 3 dele omhandlede/omhandler ekstrem vold eller andet der kan henføres til en ikke så heldig barndom.

I forbindelse med disse episoder indtræder følelsen af ikke at være bedre værd.

Det der skete, da jeg fik antipsykotisk medicin var, - at jeg kom i en tilstand af "ikke være",
- at jeg om dagen ikke kunne ryste nattens "oplevelser" af mig.
- at jeg ikke kunne koncentrere mig ordentlig
- samt at følelsen af total værdiløshed bliver konstant og altoverskyggende.

Samtidig med virkede antipsykotisk medicin, på nær nogle få mdr., ikke på mit egentlige psykiske problem

Derved blev antipsykotisk medicin for mig noget af en katastrofe, ligesom det blev det for mine 4 børn, som havde brug for min nærværelse.

Det jeg kan sige om det antidepressivt medicin, jeg også har fået en del af, er at det blot ingen virkning havde."

Hun har i anmeldelsen oplyst, at hun fortsat har gener efter patientskaden, og har beskrevet dem således:

"Efter at være ophørt med antipsykotisk medicin har jeg influencialignende symptomer med temperaturstigning og en hel del muskelsmerter. Jeg regner med at dette med tiden ophører ¼ 2,5 mg Zyprexa pr. dag kan holde det noget nede"

§ har videre i anmeldelsen oplyst, at hun i 2002 i forbindelse med indlæggelse på Psykiatrisk Afdeling, Silkeborg Sygehus har fået stillet diagnosen post-traumatisk stress.

I et brev af 28. august 2003 til § meddelte Patientforsikringen, at lov om patientforsikring først trådte i kraft den 1. juli 1992, samt at der er en forældelsesfrist på 10 år, hvorfor Patientforsikringen kun kunne behandle forløbet fra den 26. august 1993 og frem.

Overlæge ØK - §, H §, har den 23. september 2003 i anledning af anmeldelsen til Patientforsikringen oplyst, at første indlæggelse på hospitalet fandt sted i januar 1989, og at § indtil begyndelsen af 2000 i alt har været indlagt 33 gange.

Han har videre anført:

"Ved de første 7 indlæggelser i perioden fra 1989 til 1992 var diagnoserne: casus limitares pseudo-neuroticae 301.83. Ved 8. indlæggelse 1992/93 ventileres diagnosen skizofrenia obs. pro. og herefter er diagnosen ved de næstfølgende indlæggelser: paranoid skizofreni F20.0.

18.12.00 til 09.02.01 var ^S efter eget ønske indlagt på psykiatrisk afdeling i Silkeborg og udskrevet derfra med diagnosen paranoid skizofreni F20.0 og postskizofren depression F20.4. Udskrevet til opfølgning ved Lokalpsykiatri Syd i Århus, hvorfor hun efter egen anmodning er afsluttet den 02.04.01. Herefter ses hun ikke at have haft kontakt med Lokalpsykiatrien eller Psykiatrisk Hospital ifølge journalen.

Igennem sine indlæggelser ses ^S be-handlet med diverse antipsykotika, traditionelle som atypiske, herunder også Leponex."

Den 24. november 2003 traf Patientforsikringen i henhold til § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, i lov om patientforsikring afgørelse om, at ^S ikke var berettiget til erstatning efter lov om patientforsikring. Det fremgår af afgørelsen, at der er lagt følgende handelsesforløb til grund for afgørelsen:

"De blev indlagt første gang på ^H den 24. januar 1989, efter at De gennem de seneste døgn havde fået det tiltagende dårligt med selvmordstanker.

I 1989 var De indlagt yderligere et par gange på grund af selvmordstanker. De havde svært ved at tale om Deres problemer, men den 9. november 1989 fortalte De om Deres barndom. Man fandt ikke grundlag for at give Dem antidepressiva.

De var i De følgende år indlagt flere gange på ^H til behandling.

I slutningen af år 2000 besluttede De, at De hellere ville behandles på Silkeborg Centralsygehus. De var efterfølgende indlagt på Silkeborg Centralsygehus forskellige gange, og man stillede diagnosen posttraumatisk belastningsreaktion.

De klager i Deres anmeldelse over, at De i 12 år på ^H har fået den forkerte behandling, og at De herved har fået forværret Deres psykiske tilstand bl.a. i form af svigtende koncentrationsevne, en tilstand af ikke-væren samt indflydelse på Deres familieliv."

Afgørelsen er begrundet således:

"For at der kan ydes erstatning efter lov om patientforsikring, er det ifølge PFL § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, en betingelse, at patienten er blevet påført en fysisk skade.

Patientforsikringen har vurderet, at De ikke er blevet påført en fysisk skade ved behandlingen på ^H.

Patientforsikringen har lagt vægt på, at De klager over en forværret psykisk tilstand, og at behandlingen ikke har haft indflydelse på Deres fysiske tilstand. Der er endvidere lagt vægt på, at der efter lov om patientforsikring ikke kan ydes erstatning for psykiske skader."

Ved brev af 15. februar 2004 indbragte ^S

Patientforsikringens afgørelse for Patientskadeankenævnet. I brevet er anført følgende betragtninger:

"-Før jeg fik antipsykotisk medicin, læste jeg medicin på Århus Universitet og arbejdede som FADL vagt, så jeg kunne forsørge mig selv og mine børn. Jeg tog mig fint af mine børn og legede en del med dem, jeg cyklede 28 km om dagen til og fra Universitetet 5 dage om ugen. Jeg var faktisk en meget aktiv og livlig person. Medicinen forandrede mig imidlertid til en, op til 140 kg, tung inaktiv zombie, der ikke fysisk var i stand til at klare et almindeligt arbejde. Efter at være ophørt med medicinen er jeg igen blevet aktiv. Jeg følger et par kurser og passer mine børnebørn. Om end jeg har problemer med min krop efter at være ophørt med medicinen - hovedsageligt i form af influenza lignende symptomer og muskelsmerter. Jeg er dog som regel i stand til at cykle 2 gange 5 km om dagen.

- At give en medicinsk behandling, der går ind og laver en hæmning af nogle impulser i flere forskellige dele af hjernen er en behandling, hvis man som patient får en positiv effekt heraf. Det vil sige, at den gevinst man får ved at ens hjerne bliver hæmmet, er større end det handicap en sådan hæmning af hjernen påføre en.

Hvis man derimod ingen effekt har af medicinen, er der jo ikke tale om en egentlig behandling længere. Det eneste der så er tilbage er så den skade hjernen bliver påført og, denne skade er ikke ubetydelig.

Ens krop bliver fysisk hæmmet. (Jeg har prøvet at ophøre med at tage blot en lille dosis antipsykotisk medicin. Det gjorde, at jeg kunne øge træningsvægten med mellem 33-66%) Ens intellektuelle evner bliver hæmmet betydeligt. Blandt andet bliver ens evner til at deltage i en diskussion elendig. Det ville have været godt, hvis jeg på et rimeligt niveau, kunne have diskuteret den behandling med mine behandlere.

Ens evne til at stå fast ved sin mening bliver hæmmet. Alting smuldre mellem hænderne på en. Og en del mennesker, der ikke burde have indflydelse på ens liv, får meget nemt ved at få en indflydelse alligevel.

Dette er for at nævne nogle af de ikke tilsigtede virkninger antipsykotisk medicin også har. Hæmningen af ens hjerne, er dog ikke så omfattende, at man ikke er klar over, hvad det foregår. Man er blot ikke i stand til at gøre noget ved det. Det i sig selv er et mareridt.

Selv om den psykiske skade, ved en sådan ikke virkende behandling var det største, så er al denne skade opstået ved at give noget medicin, der går ind og laver nogle fysiske/kemiske ændringer i min hjerne. Den grundlæggende skade er derfor en fysisk skade."

Patientskadeankenævnet tiltrådte den 21. september 2004 Patientforsikringens afgørelse i sagen. Patientskadeankenævnets afgørelse blev truffet af formanden alene. Begrundelsen for afgørelsen er sålydende:

"Lov om patientforsikring, jf. lovbekendtgørelse nr. 228 af 24. marts 1997 som ændret ved lov nr. 145 af 25. marts 2002, finder anvendelse for skader indtrådt før den 1. januar 2004. Af lovens § 1, stk. 1, følger, at alene fysiske skader er omfattet af loven. Formålet med denne afgrænsning er at ude-

lukke enhver dækning af skader, som er af rent psykisk karakter, det vil sige, som alene består af psykiske symptomer. Er der imidlertid indtrådt en fysisk skade, som dækkes af patientforsikringsloven, omfatter dækningen også psykiske følger af denne skade. Derimod omfatter dækningen ikke fysiske følger af en rent psykisk skade. For så vidt angår sunde forsøgspersoner, indeholder patientforsikringsloven en udvidet dækning, idet også rent psykisk skade er omfattet af loven, jf. § 4, stk. 3.

Således som sagen er forelagt, lægger Patientskadeankenævnet til grund, at De klager over en psykisk skade, som De mener, man har påført Dem i forbindelse med behandlingen på ⁺

Nævnet finder med henvisning til ovennævnte, at der ikke er hjemmel i den for Deres sag gældende patientforsikringslov til at behandle Deres sag. Der er herved lagt vægt på, at der alene er tale om en psykisk skade, der ikke har forbindelse med en fysisk skade. Deres sag er således ikke omfattet af lovens dækningsområde.

..."

Forklaringer:

 har forklaret, at hun efter at have modtaget afslaget fra Patientforsikringen har talt med cand. jur. , der har underskrevet afslaget. Han oplyste hende om, at det var en gråzonesag, og derfor har hun indbragt sagen for retten. I forbindelse med den første indlæggelse på Psykiatrisk Hospital i Århus orienterede hun om, at hun tidligere under indlæggelse på psykiatriske afdelinger i Hjørring og Aalborg havde fået mindre doser antipsykotisk medicin, og at hun ikke kunne tåle det. Personalet sagde, at der var kommet nye produkter, og hun fik et af dem, men det kunne hun heller ikke fungere på. Hun fortsatte dog med behandlingen, fordi hun ved kontakt til social- og sundhedsforvaltningen havde fået oplyst, at hun skulle følge den anviste behandling, hvis hun ønskede at beholde sine 2 yngste børn hjemme. Ved de følgende indlæggelser sagde personalet,

at det var fordi, hun var syg, at hun ikke mente, at hun kunne tåle medicinen, og derfor fortsatte hun med behandlingen. Hun var bekymret for, om hun totalt havde mistet sin dømmekraft. Hun fik symptomer i form af parkinsonisme, idet hun rokkede med benene og vred hænderne. Hun havde problemer med at holde balancen, og derfor havde hun vanskeligt ved at gå på trapper og kunne ikke cykle eller køre bil. Hendes vægt blev forøget til op mod 140 kg. Disse gener er forsvundet, efter at hun er ophørt med behandlingen. Hun har ikke søgt erstatning efter lægemiddelskadeerstatningsloven, da forældelsesfristen var udløbet, da hun i 2002 eller 2003 fik overskud til at søge om erstatning. Hun læser nu fysik på Aarhus Universitet.

M har forklaret, at han har været gift med S. Inden hans tidligere ægtefælle fik ordineret medicinen, var hun mere aktiv end gennemsnittet. Hun passede hus, børn og et halvdagsjob og havde derudover overskud til mange andre ting. Efter medicineringen slog igennem, var hendes fysiske formåen stærk nedsat. Hun havde vanskeligt ved at passe hus og hjem og kunne ikke gå en længere tur eller løbe, som hun tidligere havde gjort. Hendes vægt blev næsten fordoblet, og bevægelserne blev langsomme. Hun havde også rokkende bevægelser og var blevet et helt andet menneske. På et tidspunkt ønskede S

at blive indlagt på Psykiatrisk Afdeling i Silkeborg i stedet for på H. Dette afslog OL, H. Herefter rettede vidnet henvendelse til amtsborgmesteren, og hans tidligere ægtefælle blev så indlagt i Silkeborg.

Procedure:

S har gjort gældende, at der er tale om en skade med både psykiske og fysiske elementer. Den er

forårsaget af et lægemiddel, men burde være erkendt og stoppet på et tidligt tidspunkt, og dermed er der også tale om en behandlingsskade, der er omfattet af patientforsikringslovens § 2, stk. 1, nr. 1, jf. § 1, stk. 1. Hun har endvidere gjort gældende, at skaden er omfattet af patientforsikringslovens § 2, stk. 1, nr. 4, da skaden er mere omfattende, end hun med rimelighed måtte tåle set i forhold til sit oprindelige problem. Hun følte sig tvunget til at blive i behandlingen, da hun ønskede at beholde sine børn hjemme. Behandlingen er lægens ansvar, hvad enten den er frivillig eller tvangsmæssig. Hun har stadig psykiske problemer, men er nu i stand til at gennemføre et studium, og kan stort set det samme, som før hun blev medicineret. Hun har således mistet de 12 år af sit liv, hvor hun har været i behandling.

Patientskadeankenævnet har gjort gældende, at der ikke er tale om en fysisk skade, jf. den dagældende patientforsikringslov § 1, stk. 1. Patientforsikringen har alene taget stilling til, om betingelsen i lovens § 1, stk. 1, er opfyldt, og derfor kan landsretten ikke tage stilling til den første del af

§' påstand. Hvis landsretten finder, at § er berettiget til erstatning, skal sagen hjemvises til Patientforsikringen, hvilket der dog formelt ikke er nedlagt påstand om. Patientforsikringsloven er først trådt i kraft den 1. juli 1992, og krav efter loven er undergivet 10-årig forældelse, hvorfor det alene er krav, der vedrører tiden efter den 26. august 1993, som Patientforsikringen har taget stilling til. Det kræver et sikkert grundlag at tilsidesætte Patientskadeankenævnets afgørelse, og et sådant grundlag er ikke tilvejebragt af §

De symptomer, som § har beskrevet, er en følge af hendes psykiske grundsygdom. Bivirkninger ved lægemidler er ikke omfattet af patientforsikringsloven, jf. lovens § 3, stk. 3, men kan være omfattet af lov om erstatning for lægemiddelskader. Det er ikke be-

vist, at betingelserne i patientforsikringslovens § 2, stk. 1, er opfyldt.

Landsrettens begrundelse og resultat:

§ er i forbindelse med indlæggelser på Psykiatrisk Hospital i Århus igennem en årrække indtil 2000 blevet behandlet med antipsykotisk medicin.

Ifølge patientforsikringslovens dagældende § 1 var det en forudsætning for patienters ret til erstatning, at de i forbindelse med undersøgelse, behandling eller lignende var påført en fysisk skade.

De gener, som § har oplevet i forbindelse med den medicinske behandling, er ikke en sådan fysisk skade.

Landsretten tager derfor Patientskadeankenævnets frifindelsespåstand til følge.

§ skal betale sagsomkostninger til Patientskadeankenævnet med i alt 20.623 kr. Beløbet dækker 20.000 kr. inklusiv moms til dækning af Patientskadeankenævnets udgifter til advokatbistand og 623 kr. inklusiv moms til udgifter til materialesamling i henhold til Kammeradvokatens omkostningsopgørelse.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Sagsøgte, Patientskadeankenævnet, frifindes.

Sagsøgeren, skal betale sagens

omkostninger til Patientskadeankenævnet med 20.623 kr.

Det idømte skal betales inden 14 dage.

Eskild Jensen

Dorte Jensen

Martin Møller-Heuer

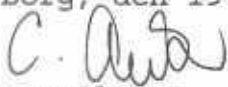
(kst.)

Uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg, den 19. januar 2006.

Conny Olesen

fg. sektionsleder